

Coop Pank AS riskiisu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvahelise sanktsiooni rakendamise valdkonnas

Käesolev on infoks potentsiaalsetele ja olemasolevatele klientidele ning muudele kolmandatele osapooltele Coop Pank AS-i (edaspidi: Pank) ning Coop Liising AS-i ja Coop Finants AS-i (edaspidi kõik koos: Grupp) riskiisust rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide valdkonnas.

Riskiisu määramise kohustus pankadele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas tuleneb rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest. Sisuliselt tähendab see pankadele kohustust määratleda, missuguseid kliente pank teenindab ja missuguseid kliente pank ei teeninda, samuti missuguseid kliente käsitleb pank kõrge riskiga klientidena.

Tegemist ei ole Grupi riskiisu dokumendiga, vaid selgitava kokkuvõttega sellest.

1. Üldpõhimõtted kliendisuhete loomisel ja haldamisel

Kliendi tundmine

Grupp soovib äri teha usaldusväärsete klientidega, kes kasutavad Grupi tooteid ja teenuseid õiguspärastel eesmärkidel ja kelle isikusamasust, tegelikku kasusaajat ning vara päritolu on võimalik tuvastada ja vajadusel kontrollida. Samuti on oluline Grupil saada aru kliendi ärisuhte ja tehingute eesmärgist ning olemusest.

Kliendi tundmaõppimiseks rakendatavad hoolsusmeetmed

Klientide tundmaõppimiseks ja ärisuhte eesmärgist arusaamiseks vajalike meetmete rakendamisel, sealhulgas tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamisel, rakendatakse riskipõhist lähenemist: kliendi suhtes kohaldatakse hoolsusmeetmeid ulatuses, mis on vajalikud temast tuleneva riski maandamiseks. Kui klient ei võimalda Grupil hoolsusmeetmeid kohaldada, ei ole Grupil võimalik kliendiga ärisuhet luua või jätkata.

Kliendi tuvastamine

Grupp loob kliendisuheteid kontorivõrgus, distantsilt välimüügi vormis, partneri vahendusel isikut vahetult tuvastades või isikut elektrooniliselt tuvastades. Liigse riski võtmise vältimiseks kasutab Grupp isiku elektroonilist tuvastamist ainult Eesti Vabariigi kodanike ja pikaajalise Eesti elamisloaga füüsiliste isikute ning Eesti Vabariigis asutatud juriidiliste isikute osas.

Kliendiga seotud riigirisk

Grupp loob ärisuhteid nii residentidega kui ka mitte-residentidega, sealhulgas residentidega, kelle äritegevus toimub väljaspool Eestit ja Euroopa Majanduspiirkonda. E-residente käsitletakse kui mitteresidentide kliente.

Mitteresidentidena käsitletakse:

- eraisikut, kelle alaline elukoht ei ole Eestis või kellele on väljastatud elamisluba, mille pikkuseks on vähem kui 1 aasta;
- ettevõtet, mis on registreeritud välisriigis või Eesti ettevõtet, kui see ettevõtte on sellise isiku kontrolli all, kes ei ole Eesti resident (ettevõtte on rohkem kui 25% ulatuses mitteresidentide tegeliku kasusaaja(te) omanduses või ettevõtte üle omavad muul moel kontrolli üks või mitu mitteresidenti või kui enamuse ettevõtte juhtkonnast moodustavad mitteresidentid).

Juriidilise isiku tugevaks seoseks Eestiga loetakse:

- ettevõtte majandustegevus on Eestiga seotud (näiteks püsiv tegevuskoht või töötajad Eestis);
- peamised koostööpartnerid on Eestis;
- pakutakse Eesti turule suunatud teenust või toodet (näiteks eestikeelne veebipood);
- kinnisvara Eestis või ettevõtte tegevus on kinnisvaraga seotud (näiteks kinnisvara haldus või -arendamine);
- muu oluline ja kontrollitav seos, mis selgitab Eestis pangakonto omamise vajadust (näiteks ettevõtte juhtkond koosneb suures osas eestlastest või muu selline).

Eraisiku tugevaks seoseks Eestiga loetakse:

- kehtiv tööleping või tööandja kirjalik kinnitus Eestis või Eesti ettevõttes töötamise kohta ja kinnitus lühiajalise Eestis töötamise registreerimise kohta;
- koolitõend Eestis õppimise kohta (peab kehtima vähemalt 6 (kuus) kuud ja ei tohi olla vanem kui 1 (üks) kuu);
- olemasolev kinnisvara Eestis, mille ülalpidamiskulusid tasutakse Panga kontolt või millest laekuv üür tasutakse Panga kontole;
- muu oluline ja kontrollitav seos, mis selgitab Eestis pangakonto omamise vajadust.

Mitteresidentil, kes soovib luua ärisuhte, peab olema tugev seos Eestiga. Konto avamisel hinnatakse eeltoodud seoseid kogumis ning vaid ühe eelduse olemasolu ei pruugi igas olukorras olla piisavalt tugevaks seoseks ärisuhte loomiseks.

2. Piirangud kliendisuhete loomisel ja tehingute tegemisel

- 2.1. Grupp ei loo ärisuhet ja keeldub juhuti tehingute tegemisest isikutega:
  - kelle puhul on õigusaktist tuleneva nõude rikkumise kahtlus (näiteks maksude maksmisest

kõrvale hoidmine, tegevusloata tegevus ja nii edasi);

- kes on toime pannud või kelle osas on avalikele andmetele tuginedes kahtlus, et tema või temaga seotud isik on toime pannud olulise õigusrikkumise, sealhulgas narkootikumidega kauplemine, inimkaubandus, terrorism, finants- ja maksunduskuriteod, rahapesu, terrorismi rahastamine ja muu selline;
- kelle tegevusalana on tuvastatud striptiisi teenuse pakkumine (näiteks striptiisiklubid) või täiskasvanute meelelahutus (näiteks täiskasvanutele suunatud veebiportaalid);
- kelle suhtes on variisiku kahtlus;
- kes on pannud toime Grupi vastu suunatud ründe (näiteks küberrünnak, valeandmete või võltsitud dokumentide esitamine, laenu- või muu pettuse toimepanek) või seotud tegevusega, mis muul viisil võib kahjustada Grupi mainet;
- kes on keeldunud hooldusmeetmete täitmiseks nõutavate andmete ja dokumentide esitamisest või on teinud seda ebapiisavas ulatuses või esineb esitatud dokumentide tõepärasuse osas kahtlusi;
- kelle vara päritolu ja tegevus ei ole selge, sealhulgas kui klient ei tee seadusest tulenevate hooldusmeetmete rakendamiseks piisavalt koostööd;
- kes on registreeritud suure riskiga kolmandas riigis¹ või kui ettevõtte omanikuks on sellisesse riiki registreeritud ettevõtte või kui füüsilisest isikust klient on sealt pärit;
- kelle kapitali moodustavad esitajaaktsiad või muud esitajaväärtpaberid;
- kes on seltsingud, millel pole juriidilist vormi (näiteks ei ole end registreerinud mittetulundusühinguna);
- kes on krediidasutus või finantseerimisasutus või krediidasutuste ja finantseerimisasutustega samaväärseid toiminguid tegev asutus, mis on asutatud jurisdiktsioonis või riigis, kus sel puudub juhtimine ja administratsioon ning füüsiline asukoht sihipäraseks äritegevuseks, ja mis ei ole seotud ühegi reguleeritud krediidi- või finantseerimisasutuse kontserniga (varipank) või kes on krediidasutus või finantseerimisasutus, kes teenindab varipankasid;
- kelle tegevusalaks on virtuaalvääringu teenuste osutamine (näiteks rahakotiteenuse pakkujad, krüptovaluuta vahendajad). Keeld ei laiene punktis 3.2. sätestatud tegevustele ja isikutele;
- kes on tuvastatud mõne rahapesu skeemi osalisena;
- kes on mitteresident ja kellel puudub tugev seos Eestiga;
- kelle planeeritav tegevus vastab niinimetatud transiitkonto tunnustele (saabuv raha kantakse lühikese aja jooksul kohe edasi, püsiv kontojääk

väike, juriidiliste isikute puhul reaalne majandustegevus pole tuvastatav);

- keda on seostatud korruptsiooniga;
- kelle tegevusalaks on relvatööstus või -kaubandus (välja arvatud Eesti või NATOga seotud);
- kes on registreeritud maksualast koostööd mittetegevus jurisdiktsioonis² või kui ettevõtte omanikuks on sellisesse riiki registreeritud ettevõtte.

2.2. Grupp ei teosta tehinguid:

- millega seonduvalt tekib rahapesu kahtlus;
- mille teostamiseks kasutatavate vahendite päritolu on ebaselge;
- mille puhul tuvastatakse, et see kaldub oluliselt kõrvale kliendi tavapärasest tegevusest;
- mille puhul on õigusaktist tuleneva nõude rikkumise kahtlus (näiteks maksude maksmisest kõrvale hoidmine, tegevusloata tegevus ja nii edasi) või millel esinevad näiliku tehingu tunnused;
- mille selgituses on kasutatud kuritegevusele (näiteks inimkaubandusele või narkootiliste ainete müügile), rahapesule, terrorismi rahastamisele või sanktsioonide rikkumisele viitavaid selgitusi;
- mis on seotud virtuaalvääringutega. Keeld ei laiene punktis 3.2. sätestatud tegevustele ja isikutele;
- kus Panka kasutatakse vaid raha läbikandmiseks (niinimetatud transiitkonto tegevus);
- mille eesmärk või muud asjaolud ei ole Grupile arusaadavad;
- milliste kohta ei ole klient esitanud piisavas ulatuses selgitusi ja dokumente.

2.3. Pank piirab maksete vahendamist riikidesse, mida käsitletakse kõrgema riskiga terrorismi rahastamisega riigina või kus ei ole rahapesuvastase töögrupi (FATF) hinnangul võetud kasutusele piisavaid meetmeid rahapesu tõkestamiseks³.

3. Keelatud tooted/teenused ja tegevused

3.1. Grupp ei osuta oma klientidele järgnevaid teenuseid:

- maksete vahendamine riikidesse, mis on kantud keelatud riikide nimekirja;
- usaldushalduse ja äriühingute teenuse pakkumine, sealhulgas ettevõtete asutamine või vastav nõustamine;
- raamatupidamise või maksustamise valdkonna nõustamine;
- virtuaalvääringuga (krüptovaluuta) seotud tehingud (krüptovaluuta ost, müük, vahendamine või hoidmine), samuti NFT-ga (non-fungible token) seotud tehingud;
- piiriülese sularaha või väärtpaberiveo teenus;
- korrespondentpanganduse teenus krediidasutustele.

¹ Reguleeritud seadusega. Valdavalt langevad need riigid kokku siin avaldatud nimekirjaga: <https://www.coopbank.ee/keelatud-valismaksed>.

² Riikide nimekiri: <https://www.consilium.europa.eu/et/policies/eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/>.

³ Maksetega seotud piirangute kohta: <https://www.coopbank.ee/keelatud-valismaksed>.

3.2. Seoses virtuaalväeringutega ja virtuaalväeringu teenuse osutajatega on punktis 2.1 ja 2.2. virtuaalväeringute kohta sätestatust erandina lubatud:

- panga kaudu virtuaalväeringutesse investeerimine tingimusel, et isik teeb Pangas ka muid arveldusi ja tema vara päritolu on selge;
- virtuaalväeringu teenuse osutajate arveldused, mis ei ole seotud virtuaalväeringu teenuse osutamisega (näiteks palgad töötajatele, maksed rendi eest, maksudega seotud arveldused ja muu selline);
- kliendi majandustegevusega seotud arvete tasumised, kui klient on oma teenuse osutajaga kokku leppinud arvete tasumise mõnes virtuaalväeringus (näiteks Panga klient kannab oma rahalised vahendid krüptoplatvormile virtuaalväeringuks konverteerimiseks ja arvete eest tasumiseks).

4. Rahvusvahelised sanktsioonid, massihävitusrelvade leviku ning terrorismi rahastamise tõkestamine

4.1. Grupp ei loo ärisuhet ja keeldub juhuti tehingute tegemisest isikutega:

- kes on kantud allolevatesse nimekirjadesse või on selliste isikute omandis või kontrolli all:
  - Euroopa Liidu finantssanktsioonide konsolideeritud nimekiri (EL);
  - Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Julgeolekunõukogu resolutsiooniga kehtestatud nimekiri;
  - Ameerika Ühendriikide välismaiste varade kontrolli büroo (OFAC) hallatavad sanktsioonide nimekirjad (blokeeritud isikud (SDN)).
- kes on Venemaa või Valgevene kodanikud ning kellel puudub kehtiv Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majandusühenduse liikmesriigi või Šveitsi elamisluba;
- milles omavad osalust 50% või suuremas ulatuses või milles teostavad tegelikku kontrolli juhatuse või nõukogu esimehena Venemaa või Valgevene kodanikud, kellel puudub kehtiv Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majandusühenduse liikmesriigi või Šveitsi elamisluba.

4.2. Grupp rakendab oma tegevuses piiravaid meetmeid riikide ja isikute suhtes, mille kaudu on teada või esineb kahtlus, et neid kasutatakse rahvusvahelistest sanktsioonidest kõrvalehoidmiseks.

4.3. Grupp ei teosta tehinguid:

- mille osas on raskendatud või võimatu veenduda, et tehingu teostamisega ei rikuta finantssanktsiooni või muud rahvusvahelist sanktsiooni või ei ole võimalik välistada terrorismi rahastamise kahtlust. See laieneb ka kliendisuhete loomisele ja pidamisele.

- Venemaa ja Valgevene pankadesse/pankadest. Piirang kehtib ka Venemaa ning Valgevene pankade tütarettevõtetele, mis võivad olla registreeritud või tegutseda väljaspool Venemaad või Valgevenet;
- mis on algatatud Venemaa ja Valgevene pankadest või muudest finantsasutustest, samuti eeltoodud pankade või muude finantsasutuste EL-is tegutsevate tütarettevõtete kaudu;
- mis on algatatud ettevõtelt, mis on asutatud mujal kui Venemaal ja Valgevenes, kuid mille omanikud on enam kui 50% ulatuses pärit Venemaalt ja Valgevenest;
- mis on algatatud Venemaal ja Valgevenes asutatud ettevõtelt mis tahes muudest pankadest või finantsasutustest;
- mille osas tuvastatakse, et kauba tarneahelas või muul viisil osaleva Venemaa või Valgevene vastaspoole või kauba või teenuse lõppsaaja on Venemaa või Valgevene isik;
- üldjuhul Armeenia, Aserbaidžani, Kasahstani, Kõrgõzstani, Moldova, Tadžikistani, Usbekistani, Türkmenistani ja Serbia pankadesse ega võta makseid neist vastu;
- Põhja-Korea või Iraaniga seotud tehinguid.

4.4. Krimmi, Luhanski, Donetsk, Hersoni ja Zaporizžja oblastitega seotud tehingute osas, mis puudutavad piiranguid või keelde kaupadele, teenustele või muudele tegevustele (näiteks turism või investeerimine), rakendab Pank tugevdatud hoolsusmeetmeid ning väldib muuhulgas ka neid tehinguid, millised võivad Panga hinnangul olla vastuolus sanktsioonide kehtestamise eesmärgiga või milliste osas tekib Pangal sanktsioonidest kõrvalehoidmise kahtlus.